

Július 1. és augusztus 2. között az eddigi kutatások topográfiai eredményei alapján csak azon utcák teleksorainak beépítésre kerülő házhelyeit tártuk fel, ahol jelenségeket reméltünk. Ez eredményre is vezetett. Egyrészt bizonyossá vált, hogy a Lengyel 3. telep – addig csak sejtett K-i vége – igazolható, másrészt újabb kora rézkori alaparkos ház részletét (felét), kemencét, több körárkot (kettőset is), gödröt és oszlophelyet tártunk fel, valamint egy 3–4 éves gyermek temetkezését is megtaláltuk. Természetesen a késő római telepjelenségek folytatását is megtaláltuk.

A feltárás ezen szakaszában vendégeink voltak a bochumi egyetem őskoros hallgatói Svend Hansen prof. vezetésével.

Munkatársak: Tóth Gábor antropológus (BDF), Pap Ildikó Katalin régész, Kiss Gábor, Nagy Ágnes, Nagy Marcella, Vámos Gábor, Geider Péter régésztechnikusok.

ILON GÁBOR

292. Szögliget, Hosszú-tető

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

A barlangban két éve megindult feltárási munkákat ebben az évben is a Magyar Nemzeti Múzeum finanszírozásában a Nitrai Régészeti Intézettel közösen végeztük. Az ásatás állandó konzulense, társvezetője dr. Václav Furmanek.

A 2002. szeptember 1–13. között zajlott feltárás fő célja a már ismert késő bronzkori kincslelet pozíciójának tisztázása, a barlangfolyosó további feltárása volt. Az eddigi évekkal ellentétben sikerült biztos régészeti réteget találnunk, amely már bolygatatlan. A kísérő kerámialeletek a Kyjatice kultúrába tartozónak határozhatók meg. A kincslelet további darabja is előkerült az említett szintből.

REZI KATÓ GÁBOR

293. Szurdokpüspöki, TSz-major

(Nógrád megye) R, B, V

2002 szeptemberében gázbekötést megelőző feltárást végeztünk a TSz-major területén. Itt egy 30 m hosszú, 1 m széles árkot nyitottunk. A felső 30–40 cm ráhordott törmelékes föld alatti rétegekből késő bronzkori–kora vaskori és késő rézkori cserepek kerültek elő nem túl intenzíven. Az árok közepén, a mai felszíntől 1 m mélyen találtunk egy késő bronzkori–kora vaskori szórt hamvas sírt, melyben mellékletként két csupor és egy behúzott peremű tál feküdt, szájukkal lefelé. A tálon egy dörzskövet is találtunk. A sírgödörben néhány ökölnyi kavics is feküdt. A sírtól nem messze találtunk még egy cölöplyukat, melyet ugyanerre a korszakra kelteztünk. Az árok É-i végében egy kb. 30 cm magas kőfalvéget találtunk, mely 40 cm hosszan nyúlt be az árokba. A kövek között semmilyen kötőanyag nem volt, alapozási árka is 30 cm mély volt. Feltehetőleg késő rézkori.

BÁCSMEGI GÁBOR

294. Szűr, Cserhát

(Baranya megye) U, B

2002. március 25. és április 22. között a Janus Pannonius Múzeum Régészeti osztálya munkatársai terepbejárást végeztek a tervezett M6-56 gyorsforgalmi út Baranya megyei szakaszán.

A 23043. pontnál a domb É-i oldalán jól bejárható búzavetésben találtuk a 63. sz. lelőhelyet. A 100×100 m kiterjedésű területen településre utaló szórvány őskori leleteket gyűjtöttünk.

A 23049. pontnál nyugatra hajló domboldalon, szórvány neolitikus és bronzkori leletekkel jelzett telepet regisztráltunk. A 64. sz. lelőhely kiterjedése 100×100 m.

Munkatársak: Nagy Erzsébet, Gábor Olivér régészek, Krasznai Péter ásatási technikus, Tari Józsefné gyűjteménykezelő.

KÁRPÁTI GÁBOR

295. Tabajd

(Fejér megye) Á

Tabajd polgármestere, dr. Temesszentandrás György közvetítésével egy apró aranyozott bronztárgyat adtak át a Szent István Király Múzeumnak.

A 6 cm magas, kicsiny figura a magyarországi emléksanyagban leggyakoribb, famagra applikált rézlemezekkel borított és mellékalakokkal díszített körmeneti keresztből származik, egy szent alakját ábrázolja, amelyet a kereszt előoldalára erősítettek, amint a test tengelyén látható két lyuk ezt bizonyítja. A test vastag, domború lemez, a tömör öntésű fejlet lemezből készült dicsfény övezi, amelyet apró nittel erősítettek a koponyához. Szemeit apró zománc tölti ki. Testét bő ujjú, világoskék zománccal díszített ruha borítja. Jobb kezét melle elé emeli. A kereskedelmi célra, Limoges-ban készített hasonló keresztet a 13. század közepén a tatárjárást követően kerültek Magyarországra. Fejér megyéből kettőt ismerünk, egyik Menyőd-pusztáról került a Szent István Király Múzeum gyűjteményébe, a másik Székesfehérvárról, a bazilika környékéről gazdagította a Magyar Nemzeti Múzeum kincseit.

CSERMÉNYI VAJK

296. Tamási, Újvárhegy

(Tolna megye) Ø

1960-ban Tamási-Újvárhegyen, közelebbről ismeretlen helyen, szőlőtelepítéskor mintegy 20 honfoglalás kori sírt tettek tönkre. A helybeliek között végzett kérdezősködés révén kiderült, hogy a temető Ősi Varga János tanító szőlőjében feküdt. 2002. december 1-jén végzett terepbejáráson a területet É-ről megkerülő löszméllyút D-i falában, a mai felszín alatt kb. fél méterrel egy Ny–K irányú csontváz maradványait figyeltem meg; a felsőtest bal felét az út elpusztította. Sem a szőlőtől K-re fekvő szántóföldön, sem a löszméllyút falában nem találtunk további sírokra utaló nyomot.

K. NÉMETH ANDRÁS